

Єрмаков Юрій Олександрович,
начальник сектору кримінальної поліції
Києво-Святошинського відділу поліції
Головного управління Національної
поліції в Київській області, кандидат
юридичних наук, доцент

ВИДОБУТОК ГРАНІТУ ЯК ОДИН ЗІ СПОСОБІВ УЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ НАДРОКОРИСТУВАННЯ

Непоодинокими в засобах масової інформації є повідомлення щодо виявлення правоохоронними органами незаконного видобутку граніту. Способи ж видобутку граніту з порушеннями є різноманітними, що супроводжується як прихованою незаконною діяльністю за наявності певних спеціальних дозволів, так і відкрито без будь-якого дозволу.

Так, поширеними є випадки коли Державною службою геології та надр України зупинено дію спеціального дозволу на користування надрами за порушення вимог законодавства до їх усунення із відповідним попередженням посадових осіб про прийняття такого рішення та припинення роботи з видобутку надр. Утім, видобуток надр не припиняється, що завдає шкоду надрам та навколишньому середовищу України [1]. Також достатньо поширеними є видобуток промисловий видобуток граніту без спеціального дозволу, що супроводжується «зухвалим» нанесенням шкоди навколишньому середовищу [2].

Зустрічаються ситуацію законного видобутку граніту як спосіб вчинення інших злочинів, зокрема після одержання спеціального дозволу на видобуток граніту здійснюється намівання піску [3], або ж під час розробки та видобутку гранітів використовується праця робітників та виробнича техніка, що не обліковується на підприємстві. При цьому, виручені від реалізації гранітів гроші використовуються для розрахунків з підприємствами-контрагентами за товари, роботи та послуги без оформлення відповідної фінансової документації [4]

Поряд з цим, достатньо складним, з погляду на виявлення та встановлення є спосіб незаконного видобутку граніту, пов'язаний із приховування дійсних об'ємів його видобутку. Зокрема, перш за все, це подвійний, потрійний облік видобутого граніту, у т.ч промислового гранту. Як приклад, підприємству

надано дозвіл на видобуток надр обмеженого об'єму або необхідність приховати певного дійсних об'ємів видобутку перед податковими органами. При цьому, видобутий граніт може обліковуватися під єдиними реєстраційними номерами, накладними тощо;

по-друге, ведення чорнової бухгалтерської документації. За таких умов, на підприємстві з метою приховування незаконного видобутку надр ведеться чорнова бухгалтерія по видобутку та реалізації граніту, зокрема промислового гранту;

по-третє, наявність незаконного видобутку паралельно із законним. Так, з метою унеможливлення встановлення факту незаконного видобутку граніту на підприємстві паралельно із законним видобутком здійснюється незаконний, зокрема використовується робоча сила, що не оформлена на підприємстві, спеціальна техніка не знаходиться на балансі або списана. У той же час, документація для вивезення граніту може використовуватися та, що оформлення під час офіційного видобутку.

Отже, способи незаконного видобутку граніту під час вчинення злочинів у сфері надрокористування є різноманітними та супроводжуються законною (легальною) діяльністю, а не рідко з приховуванням незаконної діяльності. Оскільки, незаконний видобуток граніту – це привабливий бізнес, особливо якщо він оброблений.

Список використаних джерел

1. Незаконний видобуток граніту виявили на Житомирщині. *Geonews.com.ua*: 2016-11-01. URL: geonews.com.ua/news/detail/nezakonnij-vidobutok-granitu-viyavili-na-59153.

2. Підприємство в Хмельницькій області незаконно видобуло 15 тис. тонн граніту на 3 млн грн. *Цензор.нет*: 18.07.17 URL: https://censor.net.ua/ua/photo_news/448279/pidpryemstvo_v_hmelnyskiyi_oblasti_nezakonno_vydobulo_15_ty_s_tonn_granitu_na_3 mln_grn_fotoreportaj.

3. Переплутали пісок з гранітом? Під Києвом викрили незаконну точку видобутку надр. *Стопкор: інформаційний портал* 21.08.2019. URL: <https://stopcor.org/pereplutali-pisok-z-granitom-pid-kiyevom-vikrili-nezakonnu-tochku-vidobutku-nadr/>

4. За незаконний видобуток гранітів арештовано директора державного підприємства. *Державна фіскальна служба України: офіційний портал*. URL: sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/print-56421.html.